

Tarih : 5 Aralık 2012

Konu : 4646 Sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı'na İlişkin İlave PETFORM Görüş ve Önerileri

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Türk Ocağı Cad. No: 2 06100 Çankaya – Ankara

25 Eylül 2012 tarihinde web sitenizde yayımlanan duyuruya istinaden, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı'na ilişkin olarak hazırladığımız ilk PETFORM Görüşü, 10 Ekim 2012 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın bilgisine sunulmuştur. Bu ilk görüş belgesinin tarafınıza sunulmasının ardından Yönetim Kurulumuz, taslağa ilişkin daha detaylı bir çalışma yürütmek üzere bir *Alt Çalışma Grubu* oluşturulmasına karar vermiştir. PETFORM üyesi doğalgaz şirketlerinin temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan bu çalışma grubu bünyesindeki yoğun istişareler neticesinde, ilk görüşlerimize ilaveten çok daha kapsamlı şekilde gerekçelendirilmiş 40 maddelik ikinci PETFORM Görüşü hazırlanmıştır; ekte bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla

Orhan Duran

Yönetim Kurulu Başkanı

4646 SAYILI DOĞALGAZ PİYASASI KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI TASLAĞINA İLİŞKİN İLAVE DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ

MADDE	DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ	GEREKÇE
3.8	Doğal gazın 7.3.1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında Türkiye'de yer altında bulunan yataklarından yer üstüne çıkarılmasını, temizlenmesini ve arıtılmasını, toplama hatlarıyla iletim veya dağıtım hatlarına veya Serbest Tüketiciye kadar taşınmasını,	Sisteme giriş yapmaksızın son kullanıcı olan serbest tüketicilere de bağlantı yapılmasının mümkün olması ve bu nedenle 'Üretim' tanımlamasına doğrudan serbest tüketiciye teslim hizmetine ilişkin ibarenin de eklenmesi uygun görülmektedir.
3.15	Toptan satış: Doğal gazın ithalatçı şirketlere, ihracatçı şirketlere, toptan satış şirketlerine, CNG şirketlerine, dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere yapılan satışını	Hâlihazırda yürürlükte olan mevzuatta toptan satış lisansı sahibinin kimlere satış yapabileceği hususu açık değildir. Tasarıda öngörülen değişiklik bu hususu açığa kavuşturmaktadır ve bu nedenle PETFORM üyeleri tarafından olumlu karşılanmıştır.
3.21	Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisi terminali : Doğal gazın sıvılaştırılması, boşaltılması, yeniden yüklenmesi , geçici olarak depolanması ve yeniden gaz haline getirilmesi ile iletim sistemine veya iletim sistemine girmeden doğrudan serbest tüketiciye teslimi için gerekli olan hizmetlerin sunulabilmesi için kullanılan karada kurulu veya yüzer tesisleri,	LNG terminali tanımı, işletmecilik dahilindeki 'yeniden yükleme' faaliyetini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Ayrıca sisteme giriş yapmaksızın terminalden son kullanıcı olan serbest tüketicilere de bağlantı yapılmasının mümkün olması uygun olacaktır.
3.47	Sistem Kullanım Bedeli: Dağıtım şirketleri tarafından bir kWh doğal gazın nakli ve/veya sunumu teslimi karşılığında alınacak bedeli,	Taslakta yer alan 'sunumu' ibaresinin içeriği net olmadığı için, yerine 'teslimi' ibaresinin kullanılması daha uygun olacaktır.

Yeni	Son Kaynak Tedariki: Serbest tüketici olduğu halde doğal gazı, son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen şirket dışında bir tedarikçiden temin edemeyen tüketicilere doğal gaz tedarikini,	Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısı Taslağı'nda yer alan düzenlemelere ek olarak, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2003/55/EC kodlu direktifi çerçevesinde doğalgaz dâhili piyasasının ortak kuralları şu şekilde açıklanmıştır: <i>Madde 3.3: Üye Devletler son kullanıcıları koruyacak, yüksek seviyede bir tüketici hakkını garanti edecek tüm önlemleri alacaktır; özellikle kırılğan yapıdaki tüketicileri gözeterek şekilde teslimat kesintilerinin de önüne geçecek yeterli teminatları sağlayacaktır. Bu bağlamda gaz sistemine bağlı uzak bölgelerdeki müşterilerin korunması için önlemler alınabilir. Üye Devletler şebekeye bağlı müşteriler için bir son kaynak tedarikçisi atayabilir. (...) Üye devletler serbest tüketicilerin fiilen yeni tedarikçilere geçiş yapabilir olmasını temin etmelidir. (...)</i> Bu ifadeden hareketle 'Son Kaynak Tedariki', doğalgaz tedariki sürecinde aşağıdaki durumlardan herhangi biri oluştuğunda son kullanıcıya yapılan gaz arzının aksamamasını temin eden bir yöntem olarak kabul edilebilir: --Tedarikçinin plansız çıkışı --Tedarikçinin planlı çıkışı --Ciddi lisans ihlalleri ve iptalleri --Plansız tedarik bozukluğu ve noksanlığı Bu tanımlamanın Kanun ve ikincil mevzuata eklenmesi, hem gaz arzının garanti altına alınması hem de AB mevzuatıyla uyumun sağlanması açısından gerekli görülmektedir.
4.1	Bu Kanuna göre doğal gaz piyasa faaliyetlerinde bulunacak tüzel kişilerin gerekli lisansları almaları şarttır. Lisans sahibi şirketlerin, doğalgaz piyasasında yapacakları her türlü işlemin, ilgili taraf veya taraflarla yazılı sözleşmeye bağlanması şartı aranır. Sözleşme yapılmadan faaliyete başlanmaz. Doğal gaz piyasa faaliyetlerinde bulunacak tüzel kişiler arasında yapılacak sözleşmeler Kurum'a bildirilir. Yapılacak	Anayasamızın 48. maddesine göre herkesin kanunlara, nizam ve genel ahlak kurallarına aykırı olmamak üzere sözleşme yapma hürriyeti vardır. Toplum ve ticari yaşamımızda sözleşmeler yazılı olacağı gibi, zımni olarak da yapılabilmektedir. Verilen bir mal ve/veya hizmet için sözlü anlaşma yapılabileceği gibi verilen mal ve/veya hizmetin karşılığı gönderilen fatura ve bunun kabulü de zımni bir sözleşme olduğunu gösterir. Özellikle anlık ve kısa süreli yapılan veya yapılacak işlemleri mesela günlük doğalgaz alım veya satımı için sözleşme yapmak imkânsızdır. Gerçek veya tüzel kişilikler arasında yapılacak özel hukuka tabi sözleşmelere ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından düzenlenmesi ve her türlü işlemin yazılı sözleşmeye bağlanması zorunluluğu Anayasamızın 48. Maddesine aykırı olduğu gibi özel hukuk

	olan sözleşmelere ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından düzenlenir. Yapılan sözleşmeler damga vergisinden muaftır.	sözleşmelerinin kamu tarafından düzenlenmesi kamu hukuku ile özel hukukun birbirine girmesi sonucu da doğurur. Nitekim sözleşme tarafları arasında çıkabilecek her hangi bir uyuşmazlık halinde düzenlemeyi yapan EPDK'nın durumu da tartışmalı hale gelecektir.
4.4.a.3	Her sene ithal edilecek doğal gazın Kurum tarafından yurt içindeki mevcut erişilebilir depolama kapasitesinin yıllık toplam ithalat miktarına oranı ile belirlenecek yüzde onu kadar bir miktarı beş on yıl içerisinde ulusal topraklarda depolama imkânına sahip olunması hususunda veya depolama şirketi ile yapacak kira sözleşmelerine ilişkin Kurumca belirlenen taahhüt ve garantilerin alınması,	Mevcut depolama kapasitesinin çok az olması nedeniyle yüzde on depolama zorunluluğunun olması ithalatçılar için bir pazara giriş engeli teşkil edebilir. Bu durum tedarik çeşitlendirilmesini engelleyerek, düzenlemenin ortaya koymak istediği niyetin tam tersi ile sonuçlanmasına neden olabilir. Prensipde uygun olmasına karşın yukarıda belirtilen risk nedeniyle durumun piyasa gerçekleri çerçevesinde değerlendirilmesinde yarar olacaktır.
4.4.a.4	(...) Bakanlığın görüşünün alınması	Tüm piyasa oyuncuları, hâlihazırda lisanslandırma süreçlerinde yürürlükteki mevzuat uyarınca EPDK'ya karşı doğrudan sorumludur. Buna ilaveten Bakanlığın bu madde çerçevesinde hangi konumda olacağı ve maddede bahsi geçen 'görüşünün alınması' ibaresinin bir onay mekanizmasını işaret edip etmediği net değildir.
4.4.c	Ulusal iletim şebekesi transit amaçlı kullanılamaz.	AB tek Pazar ülküsü dahilinde tüm üye ülkelerin iletim sistemlerini entegre ederek kendi ulusal şebekelerini transit ayrımı yapmadan doğalgazı iletmeleri için çaba sarf ederken böylesi bir ayrım yapmak, TBMM'den onaylanarak geçmiş bulunan ve Türkiye'nin tarafı olduğu Energy Charter Treaty'e de aykırıdır. Böylesi bir madde Türkiye'nin uluslararası taahhütlerine aykırı olabileceği gibi, Türkiye'nin bir doğalgaz ticaret merkezi olmasını, bir fiyat kilometre taşı olmasını da engelleyecektir. Bu nedenden dolayı maddenin kaldırılması uygun görülmektedir.
4.4.c.5	(...) Ayrıca, iletim şirketleri kendi sorumlu olduğu hatlarda, gaz iletiminin güvenli bir biçimde, verimli ve en az maliyet ile gerçekleştirilmesine yönelik her türlü tedbiri almaya ve bu Kanunda öngörülen diğer	Önerilen ifade ile iletim şirketinin en ekonomik şartlarda gaz alımının temin edilmesi hedeflenmektedir. Böylelikle iletim şirketi, kanunun amacına uygun ve aynı zamanda kamu yararı ile bağdaşan bir şekilde gaz temin edeceklerdir.

	hususları yerine getirmeye mecburdur. İletim şirketleri, şebekenin emniyetli bir şekilde işletilmesi ve saatlik, günlük ve mevsimlik dengelenmesi için kullanacakları dâhili kullanım gazı ve dengeleme gazını basiretli tacir sıfatıyla en ekonomik kaynaktan tedarik etmekle ve piyasaya duyurmakla yükümlüdür. Buna ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.	
4.4.d.1.cc	Tasarrufları altında bulunacak depolama kapasitelerinin depolama şirketine yönetmelikle belirlenen oranda tanınmış muafiyetler haricindeki kısmını tarafsız ve eşit bir şekilde hizmete sunulacağını taahhüt etmek,	Yatırımcıyı desteklemek için uzun süreli kapasite kullanım muafiyetinin getirilmesi uygun görülmektedir.
Yeni	Tasarrufları altında bulunacak depolama tesislerinin devreye alınmasına kadar geçecek süre içinde yapacakları yatırım tutarının %1'i nispetinde teminat mektubunu kuruma vereceğini taahhüt etmelidir.	Doğalgaz piyasa faaliyetleri içerisinde sermaye yoğun yatırım gerektiren iletim faaliyeti, LNG terminal işletme faaliyeti, depolama faaliyeti gibi faaliyetler doğalgaz arzı için çok önem arz eden hususlardır. Bu tür faaliyetlerde hem yatırımların hızlandırılması hem de gerçek yatırımcıları ayırt etmek için lisans alınması, projelerin geliştirilmesi ve sonraki inşaat süreçlerinin doğru ve zamanında takip edilebilmesi için lisans sahiplerinden teminat mektubu alınması ve termin programlarının elektrik üretim lisanslarında olduğu gibi takip edilmesinde fayda bulunmaktadır.
4.4.e. 1.Paragraf	Ancak ithalat lisansı ile doğal gaz toptan satışı yapılması durumunda, toptan satış faaliyeti kapsamındaki taahhütler ortadan kalkmaz.	Taslakta yer alan bu maddenin aynen korunması uygun görülmüştür.
4.4.e. 2.Paragraf	Bu amaçla Kurul, müteakip yılın mevsimsel yoğunluğunu karşılayacak dengeleme amaçlı depolama miktarlarını tayin etmeye ve gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.	Taslakta yer alan bu maddenin aynen korunması uygun görülmüştür.

4.4.e.3	Doğal gaz toptan satışı yapan tüzel kişiler, Kurum tarafından öngörülen süre içerisinde beklenen talebi karşılayabilecek iletim, dengeleme amaçlı depolama ve sistemi dengeleyici kapasiteleri sağlamak zorundadır.	Bu maddenin lafzının daha açık ve net bir şekilde kaleme alınması uygun görülmektedir.
4.4.g 3.Paragraf	Dağıtım lisansı alan tüzel kişiler, bu Kanunda dağıtım lisansı ile ilgili hükümlere ve Kurumca belirlenecek usul ve esaslara uymakla yükümlüdür. Dağıtım lisansı alan tüzel kişi, mülkiyetinde olacak dağıtım şebekesini lisans süresi sona ermeden başka bir tüzel kişiye Kurul onayıyla satabilir.	Bu paragraf ile hisse devri Kurul onayına tabi tutulmaktadır. Mevcut Lisans Yönetmeliği hükümlerine göre hisse devirleri Kurul onayı ile gerçekleşmektedir. Ancak ticari bir hususun kamu tarafından onaylanması, özel hukuk hükümlerinde yapılan bir şirket satışında Kurul onayının aranması yanlış bir uygulama olacaktır. Ayrıca bu maddedeki Kurul onayının kaldırılmaması durumunda, borsaya açık bir dağıtım şirketinin belli bir yüzdesini elinde bulunduran bir tüzel kişiliğin bu hisseleri yine borsada başka bir tüzel kişiliğe satması durumunda bile Kurul onayı istenebilecektir.
4.4.g 5.Paragraf	Kurum, mülkiyet sahibi dağıtım şirketinin dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, denetler, izler ve gerektiğinde bu hizmetleri, masrafları dağıtım şirketine ait olmak üzere, bu Kanuna tabi sertifika sahibi gerçek ve tüzel kişilerden satın alabilir.	Hâlihazırda Doğalgaz Piyasası Kanunu'nda tanımlanan doğalgaz dağıtım faaliyetinin mülkiyet yapısı, elektrik dağıtımlarından farklı olarak dağıtım şirketindedir. Nitekim dağıtım şirketi sahibinin lisansı sona erdiğinde EPDK şirketin satışını yapıp ortaya çıkan bedeli dağıtım şirketinin yatırımcısına öder iken bu prensip yeni taslakta kaldırılmıştır. Bu, mevcut olan bir hakkın kaldırılmasıdır. Yeni taslakta “<i>şebekenin bedeli Kurum tarafından tahsil edilerek önceki lisans sahibine ödenir</i>” hükmü silinmiş ve yine bir sonraki paragrafta “<i>Kurum mülkiyet sahibi, dağıtım şirketinin dağıtım faaliyetlerini yönlendirir, denetler (...)</i>” cümlesinden ‘mülkiyet sahibi’ ifadesi çıkartılmıştır. Bu değişiklikler, hak kaybına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle bu hususların yeniden değerlendirilmesinde fayda bulunmaktadır.
4.4.g.1 Alt Bent	Doğal gaz dağıtım şirketleri, dağıtım şebekeleri için sevkiyat kontrol merkezini Kurul’un belirleyeceği süre içinde kurarlar. Kurum, dağıtım şirketlerinin sevkiyat kontrol merkezlerinin, iletim şirketinin sevkiyat kontrol merkezleriyle anlık haberleşebilmesi ve eşgüdümlü çalışmasına yönelik usul ve esasları belirler.	Gerçek zamanlı veri akışının sağlanması, piyasanın sağlıklı işlemesi açısından hayati önem arz etmektedir. Bu nedenden dolayı dağıtım şirketlerinin sevkiyat kontrol merkezlerinin, iletim şirketinin sevkiyat kontrol merkezleriyle anlık haberleşebilmesi ve eşgüdümlü çalışmasına yönelik usul ve esasların, iletim şirketi ile koordineli şekilde Kurum tarafından belirlenmesi uygun görülmektedir.

4.4.g.5 2.Paragraf	Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin talep etmesi ve kurulun teknik ve ekonomik olarak uygun bulması durumunda dağıtım lisans bölgeleri tek bir lisans altında birleştirilebilir. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.	Dağıtım bölgelerinin tek bir lisans altında birleştirilmesi, başta tarifeler olmak üzere, yatırımları ve benzeri ekonomik koşulları farklı olduğu için birleştirme uygun görünmemektedir. Buradan kaynaklanabilecek olumsuzluklar, olası teknik kazançlardan yüksek olacaktır ve bu durum geçmişe yönelik olarak ihale şartlarının değiştirilmesi durumunu ortaya çıkarabilecektir. Bu nedenle maddenin kaldırılması uygun olacaktır.
Yeni (4/4/g)	Dağıtım şirketleri kendi dağıtım bölgeleri içerisindeki bütün tüketicilerin tüketim bilgilerini Kurum'un belirleyeceği sıklıkta okuyabilecek ve İletim Şirketi'ne anlık bildirim yapabilecek şekilde gerekli tedbirleri alırlar. Tüketim bilgileri günlük olarak okunmayan müşteriler için uygulanacak tüketim profili belirleme yöntemi ve tedarikçilerin dengelemeye katılmalarına ilişkin usul ve esaslar Yönetmelikte belirlenir.	Serbest tüketici limitinin düşmesiyle beraber birçok müşteri serbest tüketici olmasına rağmen sayaç ölçümleri günlük yapılamayacağından, tedarikçilerini seçememe durumu ile karşı karşıya kalacaklardır. Gelecekte mesken dâhil bütün son kullanıcıların serbest tüketici olması durumunda dengelemeye esas günlük tüketim değerlerinin tespit edilmesi amacıyla tüketim profili belirleme yöntemi uygulanması uygun görülmektedir.
Yeni (4/4/g)	Dağıtım şirketleri saatlik ve günlük azami çekişleri karşılamak üzere gerekli kısa süreli dengeleme tedbirlerini alırlar. Oluşacak maliyetler varlık tabanına eklenerek tarifiede dikkate alınır.	Depolama kapasitelerinin etkin kullanımı için tüketim merkezlerine yakın olması gerekmektedir. Dağıtım şirketleri gelişen teknik imkânları takip ederek 'peak-shaving' tesisleri kurmaları, özellikle zor günlerde arz güvenliğine önemli katkı sağlayacaktır.
Yeni (4/4/g)	Dağıtım şirketleri, bölgelerinde faaliyet gösteren tedarikçilerle taşıma sözleşmesi, son kullanıcılarla teslim sözleşmesi imzalar. Yapılacak sözleşmelerde Kurumca belirlenen usul ve esaslar göz önünde bulundurulur ve sistemin işleyişini engelleyen veya aksatan hükümlere yer verilmez.	Tecrübe edilen ve ikiden fazla tarafın dahil olduğu sözleşmelerin imzalanmasına ilişkin yaşanan sıkıntılara binaen, bahse konu düzenleme önerilmektedir.

4.4.i	Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) terminal işletme faaliyeti: Doğal gazın sıvılaştırılması, boşaltılması, geçici olarak depolanması ve yeniden gaz haline getirilmesi faaliyetlerini kapsar. Ayrıca, LNG terminal işletmecisi sıvılaştırılmış doğal gazın iletim/dağıtım sistemine veya iletim/dağıtım sistemine girmeden doğrudan serbest tüketiciye teslimi için gerekli olan hizmetleri sunar.	İletim sistemine girmeden LNG terminalinden doğrudan son kullanıcı olan serbest tüketicilere bağlantı yapılması imkânının tanınması uygun olacaktır.
Yeni (4/4/j)		Bazı OSB'ler, OSB dışından gaz tedarik etmek istenmesi halinde, verilecek izin karşılığında komisyon talep etmektedirler. Bu durum, sadece serbest tüketiciler değil, özel tedarikçiler açısından da sorun teşkil etmektedir. Bu sorunun çözümüne yönelik olarak OSB Kanunu ile eşgüdüm içerisinde bir kanun değişikliği yapılması uygun görülmektedir.
7.a.2	Türkiye'deki üretim şirketleri ve özel hukuk tüzel kişiliğini haiz toptan satış şirketlerinin kendi aralarında bir yıl içinde yaptıkları satışlar hariç olmak kaydıyla hiçbir özel hukuk tüzel kişiliğini haiz şirket, Kurumun cari yıla ait olarak belirlediği ulusal doğal gaz tüketim tahmininin yüzde yirmisinden fazlasını satamaz. Bu oran, kayıplar düşüldükten sonra kalan net ulusal tüketim miktarından şirketin doğrudan doğruya veya sermayesinin yarısından fazlası kendisine ait şirketler vasıtasıyla tükettiği gaz miktarı tenzil edilerek bulunur. Bu oranın aşılması halinde Kurum tarafından gerekli önlemler alınır.	Toptan satış şirketlerinin kendi aralarında yaptığı ticaretlerin, maddede bahsi geçen satış payı hesaplamasında değerlendirilmemesi uygun olacaktır.

7.e	Dağıtım şirketlerinin doğal gaz alımına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından düzenlenir.	Doğalgazın tedarik maliyetindeki en önemli unsur yük faktörüdür. Yaz ile kış ya da dönemsel olarak değişen tüketim profili doğal gaz tedarikçisi için yeraltı depolama, diğer müşterilerinin gazını kesme, yüksek oranda kapasite bedeli ödeme, yüksek sevkiyat kontrollerine ilişkin bedeller ödeme ile karşı karşıya kalmasına sebep olmaktadır. Her dağıtım bölgesinin yük profili mevsimsel ve coğrafi nedenlerle farklıdır. Bununla birlikte dağıtım şirketlerinin doğalgaz alım satım sözleşmeleri özel hukuk kapsamında sözleşmeler olup sözleşmeler Danıştay denetimine de tabii değildir. Bu sözleşmelerdeki uyuşmazlıklar hukuk ve ticaret mahkemelerinde görülür. Bu nedenden dolayı ilgili maddenin kaldırılması uygun olacaktır. Aksi takdirde dağıtım şirketinin tedarikçisi ile dağıtım şirketi arasındaki uyuşmazlıklarda doğalgaz alımına ilişkin usul ve esasları belirleyen EPDK'nın da taraf olması ve kamu hukuku ile özel hukuk karmaşası yaratacaktır.
8.a	Ancak Kurul, bütün tüketiciler serbest tüketici oluncaya kadar her yıl serbest tüketici olma sınırını yeniden belirleyecektir. Kurul, doğalgaz piyasasının gelişmişlik düzeyini inceleyerek serbest tüketicileri günlük okunabilen ve okunamayan olmak üzere iki kategoriye ayıracaktır. Serbest tüketici uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.	Kanunda ileride bütün tüketicilerin serbest tüketici olması amaçlanmaktadır. Fakat ikincil mevzuata göre yapılacak işlemlerde bütün tüketicilerin tüketim verilerinin alınması gerekmektedir. Elektrik piyasası mevzuatında olduğu üzere doğal gaz piyasasında da belirli bir limit belirlenip bu limitin üzerindeki serbest tüketicilerin günlük okunması ve altında olan serbest tüketiciler bakımından ise profil uygulamasına geçilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde serbest tüketici limitinin zamanla düşürülmesi ile birlikte günlük okumalarda sorun çıkacak, tüketiciler günlük okumaya müsait sayaç teçhiz edeceklerdir ve bu gereksiz maliyet oluşturarak kaynak sarfiyatının önünü açacaktır.
9.g	Lisans sahibi şirketlerin, doğal gaz piyasasında yaptıkları herhangi bir faaliyeti yazılı sözleşme yapmaksızın gerçekleştirdiklerinin tespit edilmesi durumunda, bu şirketlere bir milyon Türk Lirası idari para cezası verilir.	Ticarette her şey yazılı olmaz, zımni anlaşma da bir sözleşmedir. Böylesi bir madde çıkarsa çok ciddi cezalar tatbik edilebilir. Ayrıca bu husus Anayasa'nın 48. Maddesine aykırıdır.

11.1.b	Kurul tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre hazırlanacak tarife önerileri ve bu önerilere esas veri, bilgi ve belgeler Kuruma sunulur. Kurul ilgili tüzel kişilerin mali verileri ve tarife önerileri ile piyasa verilerinden hareketle tarifeleri belirler. Kurul tarafından belirlenecek tarifeler belirlenirken ülke riskleri, ticari riskler ve getiri oranları dikkate alınarak makul ve basiretli işletmecilerin hizmetlerini sürdürebilecekleri makul getiri oranlarının dikkate alınması esastır.	Tarifelerin daha şeffaf bir şekilde yatırımcıları da tatmin etmesi açısından ilgili maddeye yanda yer alan paragrafın eklenmesi önerilmektedir.
11.1.g	İletim, depolama ve dağıtım şirketleri hizmet alanlardan ve tüketicilerden Kurul tarafından belirlenen tarife unsurları dışında herhangi bir ad altında ücret talep edemez.	Tarife unsurları dışında herhangi bir ad altında ücret talep edilememesi hükmünün, düzenlemeye tabi tüm tarifeler açısından geçerli olması uygun olacaktır.
11.2.c	Perakende Satış Tarifeleri: Dağıtım şirketinin birim gaz alım fiyatı ve sistem kullanım bedelinden oluşan perakende satış fiyatları ve tarife esasları Kurulca belirlenir. Dağıtım şirketleri en ucuz kaynaktan gaz temin etmekle yükümlüdür.	Serbest tüketici limiti sıfırlandığında bu hüküm geçersiz kalacaktır. ‘En ucuz kaynak’ tanımı sübjektiftir. Sözleşmelerin değerlendirilmesinde tek kriter fiyat değildir. Örneğin fiyat daha yüksek olmasına rağmen sözleşme şartları daha esnek olduğu için başka bir kaynak tercih edilebilir.
11.2.f	Toptan Satış Tarifeleri: Kurul toptan satış tarifelerinde esas alınacak unsurları ve şartları belirler. Uygulanacak fiyatlar ise bu esaslar dahilinde doğal gaz ticareti yapan taraflarca serbestçe belirlenir.	Fiyatların rekabete dayalı bir şekilde serbestçe belirlendiği bir ortamda usul ve esasların Kurulca belirlenmesine gerek yoktur

11.3	Belirli bölgelere ve/veya belirli amaçlara yönelik olarak tüketicilerin desteklenmesi amacıyla sübvansiyon yapılması gerektiğinde, bu sübvansiyon fiyatlara müdahale edilmeksizin, söz konusu tüketicilere geri ödeme şeklinde yapılır. Geri ödemeye esas, miktar ve/veya oran ile uygulama şekli, ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile düzenlenir. Boru hattının, yeni dağıtım bölgelerine ulaştırılması ekonomik olmadığı durumlarda Kurum ilgili dağıtım bölgesine LNG veya CNG yoluyla doğal gaz tedarikine izin verir. İlgili bölgedeki LNG veya CNG alım ve satım tarifeleri, yükümlülükler ve uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.	Sübvansiyonların kaldırılmasının kanun taslağında açık bir şekilde dile getirilmesi, sektörün sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasına büyük katkı sağlayacaktır. Bu maddenin aynen korunması, ilaveten yanda belirtilen paragrafın eklenmesi önerilmektedir. Zira doğalgaz talep miktarlarının mevcut doğal gaz dağıtım lisans sınırları içerisinde kalan ilçelere kıyasla düşük olması ve doğal gazın ulaştırılması için gereken şehir besleme hatlarının (bağlantı hatları) da maliyetleri itibarıyla ekonomik olmaması nedeniyle dağıtım şirketleri bu kapsamdaki yeni ilçe taleplerine olumlu bir yaklaşım göstermemektedir. Böyle bir durumda BOTAŞ'a yatırım yaptırıp buradaki maliyetin Hazine tarafından karşılanması yerine, boru hattı çekilmesinin ekonomik olmadığı yerlere LNG veya CNG tesisleri kurularak ilgili dağıtım bölgelerinin tüketimi bu şekilde sağlanabilir. Bu şekilde dağıtım hizmeti veren yurtdışı örnekleri bulunmaktadır. İlgili bölgedeki LNG veya CNG alım ve satımı ile ilgili alım ve satım tarifelerini, yükümlülüklerine, uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir. Böylelikle daha fazla bölgeye doğalgaz ulaşacak ve Hazine'nin yükü hafifleyecektir.
12.e	BOTAŞ veya doğal gaz piyasa faaliyeti yapmak üzere lisans sahibi olan tüzel kişilerin başvurusu üzerine ilgili idare 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa göre doğal gazın depolanması, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) terminal işletmeciliği, iletimi ve dağıtım hatları ile ile bunların işletimi için gerekli binalar dahil tüm müştemilatının imar planında önceden tahsis edilmiş olması şartını aramaz ve doğal gaz iletim, dağıtım hatları ile depolama tesislerinin ve Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) terminallerinin projesi uyarınca imar planına işleyerek gerekli ruhsatları verir.	İlgili maddeye binalar dahil tüm müştemilatın eklenmesi uygun görülmektedir.

21	Kurum, lisans veya sertifika sahiplerini kendi personeli veya kamu kurum ve kuruluşları ile bu Kanuna tabi sertifika sahibi gerçek veya tüzel kişilerden hizmet alımı yoluyla, masrafları ilgili lisans veya sertifika sahibine ait olmak üzere, izlemeye ve denetime tâbi tutar.	Denetim hizmeti, denetimden sorumlu kamu kurumu yani EPDK'nın yükümlülüğündedir. Bunun için dışarıdan hizmet satın almasının kamu hukuku açısından tekrar değerlendirilmeye ihtiyacı olmakla birlikte, dışarıdan hizmet alınarak denetletirilen bir kurum ya da kuruluşun denetim bedellerini ödemesi de çıkar çatışması yaratacaktır.
Yeni (22)	BOTAŞ (ayrıştırıldıktan sonra kurulacak tüm şirketler dahil olmak üzere) arz güvenliğini sağlamak amacıyla, dahili kullanım gazı, yastık gazı ve dengeleme gazı da dahil olmak üzere, yurtiçindeki diğer tedarikçilerle doğal gaz alım-satım anlaşmaları yapabilir.	BOTAŞ'ın yurt içindeki diğer ithalatçı/toptan satış firmaları ile gaz alım-satımının önündeki tüm engellerin kaldırılması arz güvenliğine büyük katkı sağlayacaktır. Ayrıca piyasanın liberalleşmesi ve Türkiye'nin derinlikli bir doğal -gaz ticaret merkezi olması yolunda, bütün gelişmiş piyasa örneklerinde gözlemlendiği üzere, öncelikle liberal bir dengeleme piyasasının oluşturulması gerekmektedir. Bu doğrultuda, yandaki bendin maddeye eklenmesi önerilmektedir.
Yeni (22)	BOTAŞ, serbest tüketici olduğu halde başka bir tedarikçiden doğal gaz temin edemeyen tüketicilere, Son Kaynak Tedarikçisi sıfatıyla doğal gaz sağlamakla yükümlüdür. Bu şirketin Son Kaynak Tedarikçisi sıfatı ilgili lisansına derç edilir. Son Kaynak Tedarikçisi sıfatıyla sağlanacak doğal gaz tarifeleri, Kurul tarafından belirlenir. Doğal gaz piyasasının gelişimi doğrultusunda Kurulca gerekli görülmesi halinde, Son Kaynak Tedarik yükümlüsü yeni tedarik şirketi Kurul tarafından yetkilendirilir. Son Kaynak Tedarikçisinin yetkilendirilmesine, son kaynak yükümlülüklerine, Son Kaynak Tedarik Tarifelerinin belirlenmesine ve Son Kaynak Tedariki uygulamasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.	Yukarıda 2. sayfadaki yeni madde önerisinde belirtilen Son Kaynak Tedarikçisi tanımına paralel olarak bu maddenin de eklenmesi önerilmektedir. EPDK tarafından Son Kaynak Tedariki'ne ilişkin usul ve esaslar belirlenene kadar piyasadaki en büyük ve kaynak çeşitliliği en fazla olan şirket durumundaki BOTAŞ'ın Son Kaynak Tedarikçisi olarak belirlenmesi uygun olacaktır. Elektrik Piyasası Kanunu'nda da muadili madde bulunmaktadır.

Yeni (22)	Arz güvenliğini teminen sistemin dengesinin gözetilmesi amacıyla, doğal gaz ve elektrik piyasalarının uyumlu hale getirilmesine dair düzenlemeler Kurum tarafından yayınlanacak ikincil mevzuat ile belirlenir.	Gaz günü ve elektrik günlerinin uyumlu hale getirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması, iki piyasanın birbiriyle uyumlu şekilde hareket etmesi açısından büyük önem arz etmektedir.
Geçici Madde 2 1.Paragraf	Bu kanun hükümlerine göre BOTAŞ'ın dikey bütünleşmiş tüzel kişiliği bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl süreyle devam eder. Bu tarihten sonra BOTAŞ; iletim faaliyeti, LNG tesislerinin işletilmesi ile depolama faaliyetleri ve diğer faaliyetleri gerçekleştirmek üzere 3 ayrı tüzel kişilik olarak yeniden yapılandırılır. Bunlardan iletim ve LNG tesislerinin işletilmesi ile depolama faaliyetleri dışındaki faaliyetleri gerçekleştirecek olan şirket BOTAŞ'ı temsil eder ve BOTAŞ adıyla anılır.	BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılmasına ilişkin olarak PETFORM üyelerinin 4 temel beklentisi şu şekildedir: 1) BOTAŞ'ın her bir piyasa faaliyetine paralel olarak 6 ayrı şirket çatısı altında yeniden yapılandırılması 1. Doğalgaz İletim 2. Petrol Taşımacılığı 3. LNG Terminali 4. Tuz Gölü Depo 5. Ticaret (İthalat & Toptan Satış) 6. Doğalgaz Piyasası Mali Uzlaştırma A.Ş. (Özellikle de Doğalgaz İletim ile Ticaret şirketlerinin ayrıştırılması, piyasada sağlıklı rekabet ortamının oluşması açısından hayati önem arz etmektedir.) 2) Bu şirketlerin hepsinin 233 sayılı KHK dışına çıkartılması 3) Doğalgaz İletim ile Petrol Taşımacılığı haricindeki 4 şirkete ilişkin özelleştirme sürecinin netleştirilmesi 4) BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılmasına ilişkin olarak (Ziraat Bankası örneğinde olduğu gibi) ayrı münhasır bir kanun çıkartılması
Geçici Madde 2 5.Paragraf	BOTAŞ, ithalatı-ulusal-tüketimin-yüzde yirmisi-oranına piyasa payı yurtiçi nihai tüketicilere satışlarda yüzde yirmi seviyesine düşünceye kadar, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı haricinde yeni doğal gaz alım sözleşmesi yapamaz. (...)	Piyasa liberalleşmesi için asıl ölçüt yurt içi satış miktarlarının makul bir seviyeye çekilmesidir. İthal edilen miktar ihraç da edilebileceği gibi, ithal edilen miktarın yurt içinde satışını sağlayan mekanizmalar hali hazırda zaten mevcut olduğundan, bu önerimiz yaşanan tecrübeler de dikkate alındığında daha uygulanabilir görünmektedir.